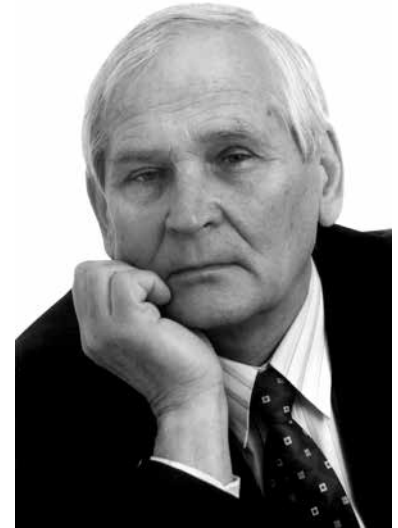

Ювілей академіка Олега Васильовича Коркушка

19 лютого 2019 р. виповнилося 90 років із дня народження та 65 років наукової, педагогічної, лікарської та громадської діяльності відомого терапевта та геронтолога, керівника сектора клінічної геронтології та геріатрії, завідувача відділу клінічної фізіології та патології внутрішніх органів ДУ «Інститут геронтології імені Д.Ф. Чеботарьова НАМН України», академіка НАМН України, чл.-кор. НАН України, чл.-кор. РАН, Заслуженого діяча науки і техніки України, лауреата Державних премій УРСР та України, професора Олега Васильовича Коркушка.

По закінченні 1954 року лікувального факультету Київського медичного інституту О.В. Коркушко завідував сільською амбулаторією на Житомирщині, потім навчався в аспірантурі на кафедрі терапії № 1 Київського інституту вдосконалення лікарів. Із 1958 по 1960 р. працював асистентом кафедри, вивчав функціональний стан печінки на тлі гнійних захворювань легенів, розробляв питання консервативного лікування хворих, їх передопераційної підготовки. Кандидатську дисертацію успішно захистив 1961 року.

Подальший творчий шлях Олега Васильовича пов'язано з Інститутом геронтології АМН СРСР (нині — ДУ «Інститут геронтології імені Д.Ф. Чеботарьова НАМН України»). 1964-1978 роками керував лабораторією функціональної діагностики, а з 1978 р. очолює відділ клінічної фізіології та патології внутрішніх органів. 1969 року захистив докторську дисертацію «Клініко-функціональні особливості серцево-судинної системи у літніх, старих людей і довгожителів», в якій узагальнив результати досліджень функціонального стану серцево-судинної системи в процесі старіння. На

ті часи ця робота була унікальною, у ній уперше наведено нормативи показників серцево-судинної системи по десятиліттях, які в подальшому використовувалися для розмежування вікових і патологічних змін.

У дослідженнях О.В. Коркушка та його учнів ще 60-ми роками минулого століття показано зниження толерантності до вуглеводів у процесі старіння. Вже тоді це пов'язували зі зменшенням біологічної активності інсуліну та збільшенням концентрації контрінсулярних гормонів. У подальших роботах доведено, що порушення толерантності до вуглеводів провокує розвиток у похилому віці ЦД2 і формування дисліпідемій, які є одними з основних чинників ризику розвитку атеросклерозу та ІХС. До цієї проблеми О.В. Коркушка повернулися 2008 р. з огляду на важливість вивчення інсулінорезистентності, переддіабету, метаболічного синдрому для розуміння механізмів прискореного старіння, розробки нових методів його профілактики, лікування серцево-судинних захворювань та ЦД2 в людей похилого віку.

В іншій серії досліджень О.В. Коркушка вперше встановлено, що в людей похилого віку з низькою резистентністю до гіпоксії вищими є показники глікемії, у них значно частіше трапляються переддіабетичні порушення вуглеводного обміну. Науково обґрунтовано застосування інтервальних нормобаричних гіпоксичних тренувань (ІНГТ) для усунення переддіабетичних порушень.

У дослідженнях О.В. Коркушка показано, що в здорових людей похилого віку порівняно з молодими в декілька разів знижено нічний пік концентрації мелатоніну в крові, тобто мелато-

Актуальна інформація

нінутворюючої функції епіфіза. У таких людей порушено добові ритми автономної регуляції, АТ, у них знижено показники фізичної та психомоторної працездатності. Розроблено алгоритм корекції таких порушень.

О.В. Коркушко вивчено вікові особливості різних функцій серця, периферичного кровообігу, мікроциркуляції, функціонального стану ендотелію судин, механізми нейроендокринної регуляції, добові біоритми, визначено шляхи підвищення резистентності серцево-судинної системи до впливу стресових чинників, методи поліпшення фізичної працездатності. Активно розвивається науковий напрям, присвячений вивченню змін мікроциркуляції та реологічних властивостей крові на тлі старіння та захворювань системи кровообігу. У великому циклі праць з'ясовано роль ендотеліальної дисфункції в розвитку серцево-судинної патології в людей похилого віку. Розроблено та впроваджено нові методи діагностики, лікування й реабілітації хворих літнього віку з ІХС, гіпертонічною хворобою, порушеннями серцевого ритму, серцевою недостатністю.

У дослідженнях Олега Васильовича з клінічної фізіології дихальної системи з'ясовано вікові особливості вентиляційної функції легенів, бронхіальної прохідності, дифузійної здатності легенів, регіонарного кровообігу, кисневотранспортної функції еритроцитів, обміну кисню в тканинах. Обґрунтовано концепцію розвитку гіпоксії на тлі старіння, розкрито її механізми, запропоновано шляхи підвищення стійкості організму до гіпоксії. Також розроблялися питання патогенезу, діагностики, лікування та реабілітації хворих похилого віку з хронічним обструктивним захворюванням легенів.

Завдяки науковим роботам О.В. Коркушка та його учнів розкрито вікові особливості патогенезу захворювань системи травлення. Показано роль нейрогуморальних механізмів у формуванні вікових змін моторної та секреторної функції шлунка, зовнішньосекреторної функції підшлункової залози, вдосконалено методи діагностики, лікування та профілактики захворювань системи травлення в осіб похилого та старечого віку.

Одним із пріоритетних напрямків наукової діяльності академіка О.В. Коркушка є розробка концепції передчасного старіння людини, методик визначення функціонального віку фізіологічних систем, обґрунтування та впровадження раціональних режимів фізичних і гіпоксичних тренувань, оптимальних схем застосування ге-

ропротекторів для профілактики прискороеного старіння та лікування вік-залежної патології.

Під керівництвом О.В. Коркушка підготовлено та захищено 23 докторських і 74 кандидатських дисертації, пройшли навчання понад 220 аспірантів і клінічних ординаторів. О.В. Коркушко є автором понад 900 наукових праць, у тому числі 17 монографій, понад 40 патентів та авторських свідоцтв.

Наукові надбання О.В. Коркушка отримали визнання в усьому світі. Олег Васильович — Заслужений діяч науки і техніки України, лауреат трьох Державних премій. За монографію «Геріатрія в терапевтичній практиці» О.В. Коркушко 1994 року удостоєний премії імені С.П. Боткіна РАМН, а 1995 року — премії імені акад. Н.Д. Стражеска НАН України. За монографію «Пінеальна залоза. Шляхи корекції при старінні» 2010 року йому присуджено премію імені Д.Ф. Чеботарьова НАН України. Він нагороджений пам'ятною медаллю Національної академії наук та Орденом Преподобного Агапіта Цілителя Печерського.

Плідну наукову та педагогічну діяльність О.В. Коркушко поєднує з великою науково-організаційною роботою. Упродовж багатьох років він був заступником голови правління наукового товариства геронтологів і геріатрів, головою проблемної комісії Наукової ради з геронтології та геріатрії, заступником редактора розділу «Геронтологія» Великої медичної енциклопедії, головним редактором журналу «Кровообіг та гемостаз». Олег Васильович — президент української асоціації «Мікроциркуляція, гемореологія, тромбоутворення», член редакційних колегій «Журналу НАМН України», журналів «Лікарська справа», «Сучасна гастроентерологія», «Проблеми старения и долголетия», «Тромбоз, гемостаз, реологія», «Geriatrics», «Z. Gerontologie», «Українського терапевтичного журналу», «Українського кардіологічного журналу», «Українського пульмонологічного журналу», член правління медичного наукового товариства геронтологів і геріатрів України, Українського кардіологічного товариства, почесний член геронтологічних товариств Німеччини та Болгарії.

Колектив ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» та редакційна колегія журналу «Ендокринологія» вітають Олега Васильовича Коркушка з ювілеєм, бажають йому міцного здоров'я, активного довголіття, творчого натхнення.